

Til
NaturErhvervstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

13. februar 2014

Høringssvar vedrørende forslag til landdistriktsprogram 2014-2020

Sammenslutningen af Danske Småøer (i det efterfølgende *SaDS*) har følgende bemærkninger til forslaget til landdistriktsprogrammet for 2014-2020:

Bemærkning til fig. 10, side 12

SaDS påpeger, at det er uhensigtsmæssigt at opgøre eksempelvis bredbåndsdækning ud fra postnummer (jf. kort fig. 10 side 12). Især småøerne kan i disse tilfælde se sig selv afbildet med god dækning, fordi postnummeret omfatter et område på fastlandet med god dækning, mens det ikke er givet at øerne har den samme dækningsgrad. Derfor bliver en opgørelse på postnummer misvisende. (I øvrigt kan man ikke ud fra kortet aflæse, hvilket postområde en given småø tilhører).

Bemærkning til SWOT analysen

Det anføres under *styrker* (s. 49) at: "Udvikling af erhvervsliv har i landdistrikterne gode rammevilkår, bl.a. pga. lave omkostninger til boliger og erhverv, adgang til informations- og kommunikationsteknologi, og ikke mindst fordi landdistrikterne er kendetegnet ved et stærkt socialt fællesskab og tradition for samarbejde."

SaDS mener, at udsagn om lave omkostninger til boliger og erhverv samt adgang til informations- og kommunikationsteknologi som eksempler på gode rammevilkår er misvisende:

Set i lyset af de seneste års store vanskeligheder ved at opnå lån til køb af ejendomme samt til investering i erhverv på småøerne, såvel som i de øvrige landdistrikter, er det stærkt misvisende, at anføre den lave omkostning til bolig og erhverv under styrker uden samtidig at påpege vanskelighederne ved låneoptagelse i landdistrikterne. Problemerne vedr. låneoptagelse er stærkt bremsende for udvikling og vækst i landdistrikterne.

Ydermere er adgangen til informations- og kommunikationsteknologi særdeles vekslende med hensyn til kapacitet såvel som stabilitet. Mange beboere og især erhvervsdrivende på småøerne ville nok anføre den *manglende* adgang til informations- og kommunikationsteknologi under svagheder i en SWOT analyse.

Bemærkning til Art. 18: Økologisk investeringsstøtte

Det anføres at der i *Principperne bag udvælgelseskriterier* (s. 123) indgår at ansøgninger udvælges på baggrund af bl.a. "bedriftens størrelse eller antal dyreenheder, således at der gives højeste prioritet til de største bedrifter eller de bedrifter med det største antal dyreenheder mv."

SaDS mener, at man i udvælgelseskriterierne bør skelne mellem landdistrikterne og ud fra de forskellige vilkår og geografiske forhold vurdere, hvad der er muligt, således at man ikke nedprioriterer eksempelvis økologiske bedrifter på småøer.

SaDS foreslår, at man med denne ordning også søger at støtte omlægning til nicheproduktion.

Bemærkning til Art. 32 om Ø-støtten

Vi henviser til vores *høringssvar vedr. ændring af bekendtgørelse om tilskud til jordbrugere på visse småøer* af 13. januar 2014 mht. den fremtidige placering af Ø-støtten i enkeltbetalingsordningen under CAP søjle 1 fra 2015 og fremefter. **Høringssvaret er vedhæftet.**

Bemærkning til Art. 31 om randzoner (s. 184 ff.) samt Art. 29 om vådområder

For landbrugere på visse småøer, kan det være en uforholdsmæssigt stor del af en ofte lille bedrift, der hører under randzonen. Det bør sikres at kompensationen afspejler dette forhold.

Dette kan også anføres i forhold til Art. 29 om vådområder og Natura 2000: SaDS er enig i at landbruget ikke mindst på småøerne spiller en vigtig rolle for bevarelse af naturværdierne og biodiversiteten i Danmark. Derfor kan SaDS tilslutte sig, at der ydes støtte til pleje af halvkulturrealer som led i naturplejen, men vil samtidig påpege, at også her bør det forholdsmæssige areal for små bedrifter tages med i beregningen af støtteordningerne.

SaDS mener, at kompensationerne bør afspejle den procentuelle andel af en landbrugsers areal, der påvirkes.

Bemærkninger a) til j) til LEADER (Art. 18, 20, 21, 36):

a) Leader er tildelt 5 % af de samlede midler?

SaDS finder det uheldigt at det ikke fremgår tydeligt, hvor stor en procentuel andel af de samlede midler der tilføres Leader-ordningen (f.eks. i finansieringsplanen, side 222 ff.). Dette er specielt vigtigt da EU har en minimumsgrænse på 5 % for Leaders andel. Desuden er det politisk interessant, hvor stor en del, der går til udvikling af landdistrikterne via Leader-ordningen.

Med henvisning til oplysninger på møde i overvågningsudvalget den 31. januar 2014 bemærker SaDS, at man nationalt i Danmark i det kommende landdistriktsprogram ind til videre *ikke* afsætter flere midler til Leader-drevne ordninger end de fra EU fastlagte 5 %, som er *minimum* for hvad landene skal tildele Leader-ordningerne i landdistriktsprogrammerne. SaDS finder ikke at dette harmonerer med det faktum, at det på politisk plan i Danmark italesættes, at der skal fokuseres på landdistrikterne og at udvikling af landdistrikterne er en prioritering.

Der er i LDP forslagens SWOT analyse redegjort for at Leader-metoden er effektiv, givtig og giver levedygtige projekter. Det undrer derfor SaDS, at man ikke har valgt at prioritere Leader-området i perioden 2014-2020 med mere end de 5 %, der opfylder minimumskravet i forordningen.

SaDS mener derved *ikke*, at man lever op til den politiske prioritering.

SaDS foreslår derfor, at man afsætter en større andel af midlerne til Leader-forordningen, som har vist sig at være en effektiv ordning til udviklingen af landdistrikterne.

b) Tilskudsprocenter

I forslaget er tilskudsprocenten i alle Leader-foranstaltninger angivet til 50 % (dog 40 % til fødevarevirksomheder), svarende til perioden 2017-2013.

SaDS foreslår, at der til visse projekttyper kan gives en højere tilskudsprocent på 75 %, nemlig til følgende projekttyper:

- Udvikling af landsbyplaner (Art. 20: Serviceydelser og landsbyfornyelse)
- Foranalyser (Art. 20: Serviceydelser og landsbyfornyelse)
- Samarbejdsprojekter (Art. 36: Samarbejdsprojekter)
- Disse projekttyper indeholder alle tre potentielle projekter, der kan bære videre i en fremtidig udvikling af landdistrikterne.

c) Frivilligt arbejde

Flere steder er der anført: "Frivilligt arbejde kan ikke anvendes som element i finansieringen (Stillingtagen efter høringen)."

SaDS finder, at frivilligt arbejde kan være en vigtig og afgørende del af finansieringen af projekter eksempelvis under Art. 20: Serviceydelser og landsbyfornyelse og Art. 36: Samarbejdsprojekter.

Frivilligt arbejde er præcis en af grundtankerne i Leader-metoden.

SaDS foreslår at frivilligt arbejde skal kunne indgå som element i finansieringen under Serviceydelser og landsbyfornyelse og Samarbejdsprojekter.

d) Besigtigelse / afsyning

SaDS finder, at der kan være en indbygget konflikt i at den person (LAG-koordinator), der skal fungere som sparringspartner og rådgivende konsulent i et givent projekt, også er den samme, der får rollen som kontrollant ved afsyning af projekterne.

SaDS mener at der skal være en klar rollefordeling, og at koordinatoren skal bruge sin tid og ressourcer på den opsøgende og udviklende indsats fremfor på besigtigelser

SaDS foreslår, at LAG'erne ikke skal besigtige/afsyne projekter.

SaDS foreslår desuden, at der indføres en minimumsgrænse, således at man kun skal besigtige projekter med tilskud over 100.000 kr. (jf. perioden 2007-13).

e) Selvejende institutioner og kommuner

I følge forslaget kan selvejende institutioner og kommuner *ikke* tildeles tilskud under eksempelvis Art. 21: Basale serviceydelser og landsbyfornyelse og Art. 36 Samarbejdsprojekter.

SaDS finder det meget uhensigtsmæssigt, at selvejende institutioner udelukkes. Denne virksomhedsform findes mange steder på småøerne og bidrager til øernes udvikling.

SaDS frygter også at det vil bremse udviklingen, såfremt kommuner udelukkes, for eksempel i projekter med kommunal medvirken, der omhandler fælles mål.

Eksempelvis kan følgende projekter blive udelukket:

- Infrastruktur, herunder vedvarende energi og bredbånd.
- Basale serviceydelser for at forbedre rammevilkårene i landdistrikterne
- Udvikling og markedsføring af turistfaciliteter i landdistrikter.
- Udvikling af landsbyplaner
- Renovering og bevarelse af bygninger og landbymiljøer.
- Foranalyser

SaDS foreslår, at kommuner og selvejende institutioner skal være tilskudsberettigede.

f) Forretningsplaner

Ifølge forslaget er det for Art. 18: Tilskud til investeringer inden for fødevarersektoren og Art. 21: Tilskud til oprettelse af mikro og små virksomheder en betingelse for opnåelse af etableringstilskud, at ansøger fremsender en forretningsplan for virksomheden og "forpligter sig til at påbegynde iværksættelse af forretningsplanen inden for 12 måneder efter meddelelse om tilsagn".

SaDS påpeger, at det er uklart i teksten om kravet kun gælder ved ny-etablering af virksomheder – eller for alle projekter under de to foranstaltninger?

SaDS mener, at kravet om forretningsplaner er hensigtsmæssigt for projekternes fremdrift og planlægning, men foreslår, at kravet *kun* skal gælde for tilskud på over 100.000 kr., og at der under ingen omstændigheder skal være krav om "iværksættelse": For det første er en forretningsplan et dynamisk værktøj for virksomheden, og for det andet vil det være umuligt for den tilsynsførende myndighed at kontrollere og sanktionere.

g) Transnationale samarbejdsprojekter

Under foranstaltningen Art. 36: Samarbejdsprojekter er udgifter til transnationalt samarbejde tilskudsberettiget. Det er uklart, om der kun gives tilskud til transnationale projekter, som er erhvervsrettede?

SaDS mener at det er af stor betydning, at der ikke udelukkende gives tilskud til transnationale projekter, der er erhvervsrettede, og foreslår at der også kan gives tilskud til mere almennyttige, transnationale projekter, f.eks. inden for grøn energi, servicefaciliteter osv.

h) Anvendelse af pointsystem i LAG-bestyrelsens prioriteringer

SaDS finder det uhensigtsmæssigt hvis alle LAG'er skal bruge de *samme* bedømmelseskriterier.

SaDS mener, at kriterierne for et pointsystem bør tage udgangspunkt i den enkelte LAGs udviklingsstrategi således, at de er tilpasset den enkelte LAGs forhold.

i) Organisering af Leader

Den beskrevne organisering af Leader samt etablering af nye LAG foreninger er uklart beskrevet i forslaget til LDP.

SaDS ønsker en uddybning af hvad udtrykket "regionale kompetenceenheder" dækker over, samt hvilke opgaver man tænker, at disse enheder skal udfylde?

j) Mellefinansiering

Mellefinansiering har vist sig at være et meget stort problem/forhindring for ansøgere i Leader-ordningen. Mellefinansiering er ofte en stopklods for gennemførelsen af projekter. Den lange sagsbehandling har kun bidraget til en forværring af problematikken.

SaDS foreslår, at myndighederne forsøger at løse mellefinansierings-problemet, evt. ved oprettelse af en mellefinansierings-fond, og at man *som minimum* indfører et loft for sagsbehandlingstid, således at NaturErhverv refunderer tilsagnsmodtagers renteudgifter, hvis sagsbehandlingen overskrider 3 måneder efter afsluttet og indsendt projektaf rapportering.

På vegne af
Sammenslutningen af Danske Småøer

Lise Thillemann Sørensen
Sekretariatsleder,
Sammenslutningen af Danske Småøer
Strynø Brovej 12, Strynø
5900 Rudkøbing
ls@danske-smaaer.dk